

N:o 17.

Af Herr Wærn, Carl Fredrik: Angående nedsättning af tullen på té.

Uti gällande tulltaxa är tullafgiften å ett kilogram kaffe bestämd till 26 öre och den å ett kilogram té till 1 krona 40 öre d. v. s. till ungefär 20 procent af kaffets och nära 45 procent af téets värde.

Kongl. Maj:t har nu tillkännagifvit sin nådiga afsigt vara att föreslå en nedsättning i tullen på kaffe till 20 öre, eller till ungefär 15 procent af värdet. Om té har icke något blifvit nämndt och man måste derföre förutsätta, att någon förändring i tullafgiften derå icke kommer att af Kongl. Maj:t föreslås.

Förklaringen till denna olikhet återfinnes i det för nedsättningen af tullen på kaffet angifna motiv, nemligen att denna nedsättning skall i väsentlig mån komma de minst bemedlade till godo, hvilket icke kan sägas om en nedsättning i tullen på té.

Jag tror emellertid, att andra goda skäl tala för sistnämnda åtgärd och vågar derföre att härmed derom väcka förslag.

Dessa skäl äro, att äfven en ymnig förtäring af té icke medför den fara för människans helsa, som hvarje öfverdrift i kaffedrickning är säker att framkalla, och att det derföre — då läkare upplyst, att i flera delar af landet öfverdrifven förtäring af kaffe föranledt sjukdomar, hvilka så allmänt förekomma, att de hota att grundlägga ett svaghetstillstånd hos hela dervarande befolkning — väl snarare är anledning att genom jemlik billig beskattning å dessa med hvarandra jemförliga drycker göra dem båda tillgängliga för äfven den fattigaste befolkningen, än att genom stor åtskildnad

i de på dem lagda afgifterna ensidigt befrämja förbrukningen af just den af dem, som visat sig medföra faror för befolkningens helse; att vidare téet är vida mer än kaffet egnadt att uttränga bränvinet och således befrämja nykterheten; samt slutligen att en nedsättning i tullen på té, långt från att kunna medföra någon afsevärd minskning i statsverkets inkomster, snarare är egnad att medföra förhöjning i denna.

År 1851, då införseln af kaffe i medeltal pr individ af befolkningen uppgick till 2,5 R , yttrade professor Huss, i sitt bekanta föredrag vid det då hållna skandinaviska naturforskaremötet, om Sveriges endemiska sjukdomar: »En öfverflödsartikel, hvars bruk i vårt land, särdeles bland qvinnor, under senare tider inrotat sig och urartat till ett verkligt missbruk, är kaffedrickandet. Intet af Europas länder förbrukar med hänseende till folkmängden så mycket kaffe som Sverige, och denna förbrukning tillhör hufvudsakligast den lägre befolkningen, så på landet som i städerna», och vidare: »Vetenskapen har ådagalagt, att missbruk af kaffe, ihållande fortsatt, verkar menligt på blodets beskaffenhet, förminskar dess närande kraft, förslappar nervsystemet i sin verksamhetsförmåga samt framkallar således, i synnerhet då det ej förenas med tillräckligt närande föda, allmän svaghet och förslappning. (Härvid må ihågkommas, att jag talar om missbruket, ej om det måttliga bruket.) Då nu kaffedrickandet börjar redan i barnaåldern, under hvilken ålder det alltid bör betraktas som ett missbruk, så hämmar det barnets utveckling och lägger grund till framtida svaghets-tillstånd, ofta yttrande sig som bleksot. Af flere läkare angifves ock bestämdt, att bleksotens allmännelighet håller jemna steg med kaffedrickandets allmännelighet, hvarföre man ej gerna kan förneka, att äfven häruti bör *en* af orsakerna till denna sjukdoms tilltagande talrikhet sökas».

Trettio år efter det detta yttrades, eller år 1881, var införseln af kaffe till riket i medeltal 6,3 R pr individ, och klagomålen öfver bleksotens tilltagande allmännelighet hafva också fortfarande med ökningen i kaffe-förbrukningen hållit jemna steg. Då de oljor, som vid kaffebönornas bränning uppkomma, äro synnerligen svårsmälta, har väl ock det ymniga kaffedrickandet sin andel i magåkommornas frequens i många landsorter.

Kaffedrickningen låter lätt förena sig med förtäringen af spritdrycker och kan i viss mån sägas befrämja den. Hos mindre bemedlade klasser är blandning af kaffe och bränvin ingalunda sällsynt och hos mera bemedlade anses det numera knappast passande att för manliga gäster servera

kaffe, utan att det är åtföljdt af konjak och likörer. Tédrickning är deremot motsatt förtäringen af spritdrycker, och det till den grad, att i de länder, der det engelska språket talas, benämningen för nykterhetsvännerna blifvit hemtad från deras förkärlek för téet. I vårt land pågår för närvarande en stark nykterhetsrörelse, och då denna är förenad med hållandet af stora samqväm, vid hvilka — synnerligast då de om vintrarna hållas vid gasljus — törst och behof af någon lifvande dryck måste infinna sig, så bör en nedsättning i tullen å téet, hvarigenom detsamma kan blifva väsentligt billigare än nu är fallet, verksamt befrämja denna rörelse, af hvilken så ofantligt mycket godt kan blifva följden.

Värdet af ett R té är naturligtvis likasom det af ett R kaffe i hög grad beroende af kvaliteten, men man kan i allmänhet uppskatta det förra till fyra gånger högre värde än det senare, hvaremot ett fjerdedels R té torde lemna lika mycket af en angenäm och lifvande dryck som ett helt R kaffe. Om det ej af tullsatsen fördyras, är således téet lika åtkomligt för de minst bemedlade som kaffet.

Antages som norm, att téet är fyra gånger mera värdt än samma vikt kaffe, och vill man pålägga båda dessa artiklar en jemlik beskattning, så skulle, om tullen på kaffe enligt Kongl. Maj:ts förslag bestämmes till 20 öre pr kilogram, tullafgiften för té bestämmas till 80 öre, som vore en nedsättning af 60 öre i nu gällande tullsats, hvilket för en medelimport af 60,000 kilogram skulle göra en skenbar minskning i framtida tullinkomster af 36,000 kronor. Hvarken i sig sjelf eller vid jemförelse med den af Kongl. Maj:t för kaffet föreslagna nedsättningen af 6 öre för kilogram, som för en medelimport af 11 millioner kilogram gör 660,000 kr., torde detta belopp, om sådan minskning verkligen inträffade, kunna anses väsentligt, men jag har redan uttalat min öfvertygelse, att nedsättningen bör medföra en förhöjning af tullinkomsterna.

Jag grundar denna öfvertygelse dels derpå, att vårt grannland Danmark, med en vid 1880 års slut till ej fullt 2 millioner uppgående folkmängd, samma år af 67 öre tull- och krigsskatt på té hade en statsinkomst af 213,708 kronor, under det Sverige, med en folkmängd af 4 $\frac{1}{2}$ million och en tullsats af 1 krona 40 öre, det året af té hade en tullinkomst af 88,000 kronor, dels derpå att ökad förbrukning vid nedsatt tull ingalunda hos oss är sällsynt, utan snarare kan anses såsom regel.

Ej färre än 25 af de artiklar, å hvilka tullen genom franska han-

delstraktaten nedsattes, gifvo år 1865, eller det första året under hvilket traktaten tillämpades, högre tullinkomst än de under de fyra föregående åren i medeltal lemnat.

Jag hemställer derföre, att tullen å té må bestämmas till 80 öre pr kilogram.

C. Fr. Wærn.

Häruti instämma:

Oscar Ekman. Patric Reutersvärd.

P. Olsson. Adolph Peyron.

C. O. Berg.
